

РЕШЕНИЕ

№ 484

гр. Благоевград, 02.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, ТРЕТИ ВЪЗЗИВЕН
ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ**, в публично заседание на тринадесети юли през
две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Петър Узунов

Членове: Вера Коева
Емилия Дончева

при участието на секретаря Катерина Пелтекова
като разгледа докладваното от Емилия Дончева Въззивно гражданско дело
№ 20231200500568 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производство по делото е образувано по въззивна жалба, депозирана от А. В. К., ЕГН *****, с адрес: с. М., общ. Г.Д., ул. „*“ № 2 чрез адв. П. Н., адрес на кантората: гр. Благоевград, ул. „*“ № 6 против Решение № 89/03.04.2023 г., постановено по гр.д. № 189/2022 г. по описа на РС- Г.Д. в частта, в която жалбоподателят е осъден да заплати на „****“ ЕООД сумата от 8657,62 лева, представляваща платени без основание дневни пари за командировка, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 22.02.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

Във въззивната жалба се правят оплаквания за незаконосъобразност и необоснованост на решението на районния съд в обжалвана част.

Твърди се, че по делото е безспорно установено съществуването на трудови правоотношения между страните, по силата на които жалбоподателят е извършвал дейност като шофьор на товарен автомобил (международни превози), за която дейност се полагат командировъчни пари.

Сочи се, че от гласните доказателства по делото, както и от заключението на вещото лице по назначената съдебно-счетоводна експертиза, е установено, че командировъчните пари не са изплащани регулярно, а със закъснение, както и че по информация на счетоводителя на дружеството, при изплащане на командировъчните пари, е включвано и трудовото възнаграждение на работника. При тези данни без каквото и да било правно основание или доказателства в обратна насока, районният съд е приел, че преведените пари представляват само и единствено командировъчни, а не и полагащото се трудово възнаграждение.

Твърди се, че всички преведени суми са получени от жалбоподателя добросъвестно и представляват както суми за командировъчни, така и трудово възнаграждение за предходен период.

Прави се искане за отмяна на Решение № 89/03.04.2023 г., постановено по гр.д. № 189/2022 г. по описа на РС- Г.Д. в обжалваната част.

Препис от въззивната жалба е връчен на насрещната страна „***“ ЕООД на 16.05.2023 г., която в предвидения по чл. 263, ал.1 ГПК двуседмичен срок, е депозирала отговор.

В отговора въззиваемата страна оспорва жалбата като неоснователна, поддържа атакувания акт, който настоява да се потвърди, за което подробно се аргументира, без да прави доказателствени искания.

За да се произнесе по спора, настоящият съдебен състав намира следното:

От събраните в първоинстанционното производство доказателства се установява следната фактическа обстановка:

От трудов договор № 003/19.04.2019 г. се установява, че на 19.04.2019 г. между „***“ ЕООД и А. В. К. е сключен трудов договор, по силата на който последният е заемал длъжността шофьор, товарен автомобил (международни превози) с основно месечно възнаграждение в размер на 560,00 лв.

Със заповед № 0001/01.05.2019 г. на управителя на „***“ ЕООД, на основание Наредбата за служебни командировки и специализации в чужбина е определен размера на дневните пари за командировка в чужбина в размер на 101,70 лв.

През исковия период 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г. А. К. е командирован, за което съответно е наредено изплащането по банков път на дневни пари, както следва: заповед № 1/01.05.2019 г. за периода 15.05.2019 г. – 30.05.2019 г., 13 дни по 101,70 лв., общо 1322,10 лв.; заповед № 4/01.06.2019 г. за периода 01.06.2019 г. – 30.06.2019 г., 20 дни по 101,70 лв., общо 2034,00 лв.; заповед № 8/01.07.2019 г. за периода 01.07.2019 г. – 30.07.2019 г., 23 дни по 101,70 лв., общо 2339,10 лв.; заповед № 12/01.08.2019 г. за периода 01.08.2019 г. – 12.08.2019 г., 8 дни по 101,70 лв., общо 813,60 лв.; заповед № 21/01.10.2019 г. за периода 10.10.2019 г. – 31.10.2019 г., 15 дни по 101,70 лв., общо 1525,50 лв.; заповед № 26/01.11.2019 г. - за периода 01.11.2019 г. – 30.11.2019 г., 21 дни по 101,70 лв., общо 2135,70 лв.; заповед № 30/01.12.2019 г. за периода 01.12.2019 г. – 12.12.2019 г., 9 дни по 101,70 лв., общо 915,30 лв.

От работодателя са представени преводни нареждания за наредени суми по сметка на работника както следва: на 12.07.2019 г. – 1504,49 евро; на 29.07.2019 г. – 1002,99 евро; на 21.08.2019 г. – 3076,92 евро; на 18.09.2019 г. – 2507,47 евро; на 02.10.2019 г. – 1002,99 евро; на 21.10.2019 г. – 1002,99 евро; на 02.12.2019 г. - 500,00 евро; на 12.12.2019 г. – 201,49 евро.

По делото са приети като доказателства следните фактури: фактура № 5120656 от 22.10.2019 г., издадена от **, с получател „***“ ЕООД и описание на услугата маркуч за охлаждаща течност с отбелязване на платена сума от 70,21 евро; сторно на фактура № 51900452 от 22.10.2019 г., издадена от **, с получател „***“ ЕООД, с описание на услугата вътрешна гума на стойност 404,60 евро; фактура № 121700009084/27.04.2019 г. за глоба в размер на 240,00 евро за нарушение съгласно §20 (2) Федерален закон за пътните такси; търговска бележка от 21.10.2019 г. за плащане с карта на сума в размер на 404,60 евро.

По делото са ангажирани гласни доказателства.

В показанията си св. Ц. сочи, че работи като международен шофьор в „***“ ЕООД. Твърди, че всеки месец получават по банков път всичко наведнъж – заплати и командировъчни. В банковия превод пише командировъчни, всеки месец различно в зависимост от дните, които са работили. Когато дойдат в България- един път на четири-пет месеца, подписват всичко в офиса на дружеството. Имат служебни карти, с които плащат в чужбина разходи във връзка с автомобилите. Чувал е от шефа си, че има някакви проблеми с А. К., но не знае за какво става въпрос. Шофьорите плащат само дребни суми, които се възстановяват след това.

Свидетелят П. в показанията си сочи, че работи като международен шофьор в „***“ ЕООД от основаването на дружеството. Когато пътува, получава заплатата и командировъчни по банков път. Служебните разходи плаща с карта, понякога и със собствени пари, които след това се възстановяват от дружеството след представяне на фактура. Живее в Италия и когато шофьорите пътуват през Италия, минават през неговата къща и ако им трябва пари, той им дава от името на управителя. Соци, че счетоводителката трябва да посочи парите за заплатата и командировки по отделно. Твърди, че е дал на К. 5000,00 лв. от фирмени пари, тъй като имал задължения.

По делото е назначена и приета съдебно-счетоводна експертиза и допълнителна съдебно-счетоводна експертиза. В заключението вещото лице сочи, че през периода 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г. от „***“ ЕООД са издадени 7 броя заповеди за командироване на А. В. К., както следва: заповед № 1/01.05.2019 г. за периода 15.05.2019 г. – 30.05.2019 г. - 13 дни по 101,70 лв., 1322,10 лв.; заповед № 4/01.06.2019 г. за периода 01.06.2019 г. – 30.06.2019 г.- 20 дни по 101,70 лв., 2034,00 лв.; заповед № 8/01.07.2019 г. за периода 01.07.2019 г. – 30.07.2019 г.- 23 дни по 101,70 лв., 2339,10 лв.; заповед № 12/01.08.2019 г. за периода 01.08.2019 г. – 12.08.2019 г.- 8 дни по 101,70 лв., 813,60 лв.; заповед № 21/01.10.2019 г. за периода 10.10.2019 г. – 31.10.2019 г.- 15 дни по 101,70 лв., 1525,50 лв.; заповед № 26/01.11.2019 г. за периода 01.11.2019 г. – 30.11.2019 г. - 21 дни по 101,70 лв., 2135,70 лв.; заповед № 30/01.12.2019 г. за периода 01.12.2019 г. – 12.12.2019 г.- 9 дни по 101,70 лв., 915,30 лв. Съгласно издадените заповеди дните в командировка са 152, дължима сума за същите дни- 15458,40 лв. Вещото лице е установило, че има периоди, за които не са издадени заповеди за командироване, но К. е бил реално в командировка. Дължимите дневни пари за периодите без заповеди за командироване са в размер на 4373,10 лв., изчислени за 43 дни, както следва: 19.04.2019 г. - 14.05.2019 г. - 26 календарни дни; 31.05.2019 г. - 1 ден; 31.07.2019 г. - 1 ден; 13.08.2019 г. - 14.08.2019 г. - 2 дни; 29.09.2019 г. - 09.10.2019 г. - 11 дни и 13.12.2019 г. - 14.12.2019 г. - 2 дни. Дължимите суми за дневни пари за периода 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г. са 19831,50 лв., от които: 11085,30 лв. – дължими и начислени и 8746,20 лв. – дължими, неначислени, изплатените суми с основание за плащане командировка са в размер на 28489,12 лв. Експертът дава заключение за изплатени в повече суми в размер на 8657,62 лв. По отношение представените от ответника фактури, вещото лице сочи, че към частична фактура № 51206506/22.10.2019 г. за резервни части на стойност 70,21 лв. не е приложена касова бележка, но има отразяване „сумата, получена на 22.10.2019“, представените фактури за гуми на стойност 404,60 евро са сторнирани и по тях не

се дължат суми, сумата от 240,00 евро представлява глоба за нарушение на водача, която не подлежи на възстановяване от работодателя. Експертът сочи, че е дължима сумата от 70,21 евро, останалите суми не се дължат от работодателя.

Съдът кредитира изцяло заключението на вещото лице като пълно и обосновано.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира следното от правна страна:

Жалбата, инициирала настоящото въззивно производство, е допустима, тъй като са налице всички процесуални предпоставки за това.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната част. По останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата- чл. 269, ал. 1 ГПК.

В производството по иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, когато ищецът твърди, че ответникът е получил парична сума без основание, в тежест на ищеца е да докаже, че ответникът е получил претендираната сума. При възражение на ответника, че е получил сумата на определено основание, в негова тежест е да установи твърдяното основание - в този смисъл Решение № 89/ 20.06.2013г. на ВКС по гр. д. № 1184/ 2012г., III г. о., ГК, Решение № 21/ 23.04.2013г. на ВКС по гр. д. № 1456/ 2011г., IV г. о., ГК и др.

Характерно за първата кондикция, уредена от разпоредбата на чл. 55 ЗЗД, е че основанието, което е в състояние да оправдае имущественото разместване между даващия и получаващия, липсва изначално. Релевантен е моментът на получаването – към този момент между даващия и получаващия не е налице валидно задължение, част от съдържанието на валидно правоотношение, което да бъде погасено чрез даването, при самото получаване липсва основание за преминаване на блага от имуществото на едно лице в имуществото на друго- ППВС № 1 от 28.05.1979 г. по гр.д. № 1/79г., Пленум на ВС.

Съгласно разпоредбата на чл. 215 КТ при командироване работникът или служителът има право да получи освен брутното си трудово възнаграждение още и пътни, дневни и квартирни пари при условия и в размери, определени от Министерския съвет. В същата наредба обаче има и специални правила за командировъчните пари на персонала на сухоземни, въздухоплавателни и водни транспортни и специални средства. Съгласно чл. 31, ал. 1 от Наредба за служебните командировки и специализации в чужбина персоналет на сухоземните транспортни средства, към който именно принадлежи ответникът - въззивник в настоящото производство, получава командировъчни пари на ден за времето на изпълнение на международни рейсове съгласно индивидуалните ставки, определени в приложение № 3. Ал. 6 с.чл. постановява, че ръководителите на предприятия могат да определят размери на командировъчните пари, различни от определените в приложения № 3, 3а, 3б и 3в, в зависимост от експлоатационни и технологични условия на работа и организация на международните рейсове. В цитираната разпоредба на практика е предвидена правната възможност командировъчните пари да се определят от работодателя по размер и начин, различен от уредената в Приложение № 3, т. 1 от Наредбата методика, например чрез определяне на по- висока дневна сума или сума на километър пробег. В настоящия казус между страните не се спори, че със заповед на управителя на дружеството- работодател е определен размер на дневните пари от 101,70 лв.

От заключението на приетата съдебно-счетоводна експертиза се установи, че през периода 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г. К. е бил командировка в чужбина общо 195 дни, за които се дължат по 101,70 лв. дневни пари или общо 19831,50 лв. За същия период работодателят е начислил дневни пари за 109 дни по 101,70 лв., общо 11085,30 лв., съответно за същия период 19.04.2019 г. -31.12.2019 г. работодателят е превел по банкова сметка на работника сумата от 28489,12 лв. с основание за плащане командировка.

РС - Г.Д. е бил сезиран с искова молба от „****“ ЕООД, представлявано от К.В. - управител против А. В. К., с която е предявен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищцовото дружество сумата от 10623,12 лв., представляваща платени без основание дневни пари за командировка (разлика между платените дневни пари в размер на 21708,42 лв. и дължимата сума от 11805,30 лв.), ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

С обжалваното решение ответникът А. В. К. е осъден да заплати на ищеца „****“ ЕООД сумата в размер на 8657,62 лв., представляваща платени без основание дневни пари за командировка (разлика между платени дневни пари в размер на 28489,12 лв. и дължими суми в размер на 19831,50 лв.), ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на депозиране на исковата молба в съда -22.06.2022 г. до окончателното изплащане на сумата, като над уважения размер до пълния предявен размер от 10623,12 лв., искът е отхвърлен като неоснователен.

Решението в частта, в която е отхвърлен искът за разликата над 8657,62 лв. до претендирания размер от 10623,12 лв. не е обжалвано и е влязло в сила и не е предмет на въззивна проверка за допустимост и правилност.

С исковата молба ищецът предявява пред съда искане да се разреши граждански спор със сила на пресъдено нещо, за да се защити материалното право, накърнено от спора. В случая в исковата молба ищецът е изложил твърдения за дължими суми от работодателя на работника – въззивник за командировъчни за периода 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г. в размер на 11085,30 лв. и изплатени суми за същия период в размер на 21708,42 лв., като сумата 10623,12 лв. (разлика между 21708,42 лв. и 11085,30 лв.) се явява сума, представляваща платени без основание дневни пари за командировка. В отговора ответникът е изложил възражения за неначислени суми за дневни пари, както и заплатени с лични средства суми за ремонт на служебния автомобил.

Съдът е длъжен да даде защита на субективното право само в онези рамки и по онзи начин, който е поискан от ищеца – Решение № 620/25.06.1993 г. по гр.д. № 211/93 г., ВС, I г.о. Съдът е обвързан от заявленията от страните по съответния процесуален ред обстоятелства и факти и дължи произнасяне по поддържаните от страните факти. В настоящия казус, след изготвяне на проекта за доклад и връчване на препис от отговора на ответника, както и след приемане на заключението на вещото лице по назначената съдебно-счетоводна и допълнителна съдебно-счетоводна експертиза, ищецът е поддържал исковата молба, както и е посочил изрично, че няма възражения по доклада, поради което съдът дължи произнасяне по твърденията и фактите, изложени в исковата молба- заплатени дневни пари за командировка в размер на 21708,42 лв. за периода 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г. и дължими суми за същия период- 11085,30 лв. При постановяване

на решението районният съд е излязъл извън рамките на спора, очертан от твърденията на страните, като е осъдил ответника да заплати на ищеца сумата от 8657,62 лв., представляваща разлика между заплатени на ищеца суми в размер на 28489,12 лв. и дължими суми за дневни пари за командировъчни в размер на 19831,50 лв. Надлежно въведени твърдения от ищеца за заплатени суми за дневни пари на ответника в размер на 28489,12 лв. не са налице. За да се вземат предвид фактите, които се отнасят до основанието на иска, настъпили след като е бил предявен, е необходимо те да бъдат наведени под формата на изменение на иска-Решение № 15/01.03.1972 г. по гр.д. № 8/72 г., ОСГК на ВС, Решение № 26/22.02.2010 г. по т.д. № 1069/2009 г., ВКС, I т.о.

С оглед изложеното, при заявленияте и поддържани от страните по съответния процесуален ред факти и обстоятелства, от страна на ищеца – въззиваем в настоящото производство е доказано твърдяното в исковата молба превеждане по банкова сметка на ответника – въззивник суми в размер на 21708,42 лв. с основание командировъчни за периода 19.04.2019 г. – 31.12.2019 г., съответно от ответната страна е доказано основание командировъчни за получаване на сумата от 19831,50 лв. за същия период. Недължимо платена се явява сумата от 1876,92 лв., в който размер искът се явява основателен и доказан.

Процедирайки в разрез с процесуалните правила, първостепенният съд се е произнесъл плюс петитум, поради което решението в частта, в която е уважен предявения иск за сумата над 1876,92 лв. до присъдения от районния съд размер от 8657,62 лв. е недопустимо и следва да бъде обезсилено. В останалата обжалвана част, в която А. К. е осъден да заплати на „***“ ЕООД сумата от 1876,92 лв., представляваща платени без основание дневни пари за командировка за периода 19.04.2019 г. -31.12.2019 г., представляваща разлика между преведени суми в размер на 21708,42 лв. и дължими суми в размер на 19831,50 лв., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 22.06.2022 г. до окончателното изплащане, следва да бъде потвърдено.

Във въззивната жалба се прави оплакване, че сумите, предмет на исковата претенция, са получени добросъвестно от работника.

Съгласно чл. 271, ал. 1 КТ работникът или служителят не е длъжен да връща сумите да трудово възнаграждение и обезщетения по трудовото правоотношение, които е получил добросъвестно. Понятието за добросъвестност е изяснено с ТР № 79/1965 г. на ОСГК и съгласно същото ТР, плащането на недължимо възнаграждение е плащане на нещо при начална липса на основание. Добросъвестността е правно начало, което изисква точно и коректно отношение, взаимно уважение и изпълнение на правата и задълженията в съответствие със законовите разпоредби- така Решение № 791/17.01.2011 г. на ВКС по гр.д. № 271/2010 г.

Съгласно трайно установената съдебна практика и правната доктрина командировъчните плащания се квалифицират като осигуряване на условия на труд при командироване. Това са допълнителни плащания, които имат за цел да покрият разносните на работника или служителя, свързани с промяната в мястото на работа. Командировъчните пари не са трудово възнаграждение, не са и обезщетения по трудовото правоотношение, тъй като същите имат за цел не да възмездят труда, а да осигурят условия за полагане на труд. Именно поради това тези суми са необлагаеми съгласно КСО и върху тях не се дължат данъци и

осигуровки, за разлика от трудовото възнаграждение и обезщетенията по КТ –така
Определение № 50938/13.12.2022 г. по гр.д. № 2016/2022 г., ВКС, III г.о.

В настоящия казус жалбоподателят е знаел размера на дължимите му се суми за дневни пари. Начисляваните и изплащани авансово командировъчни пари са само дневни и се определят съобразно действителния престой в чужбина, поради което от значение за ангажиране на отговорността на ответника по делото е единствено наличието на положителна разлика между авансово заплатените дневни командировъчни и дължимите такива съобразно фактическия му престой в чужбина, който е 195 дни. Разликата от 1876,92 лв. между твърдяните и преведени суми за командировъчни от работодателя 21708,42 лв. и дължимите за фактическия престой от 195 дни представлява изплатени без основание, в който размер предявения иск се явява основателен и доказан.

Във въззивната жалба са изложени възражения, че надплатените суми се явяват незаплатено трудово възнаграждение за предходен период. Възражението е преклудирано и не следва да бъде разглеждано от въззивния съд. Със срока за отговор по чл. 131 ГПК се преклудират възраженията на ответника, които не са свързани със служебното приложение от съда на материалния и процесуалния закон.

С оглед гореизложеното обжалваното решение в частта, в която А. К. е осъден да заплати на „***“ ЕООД сумата над 1876,92 лв. до размера на 8657,62 лв., като недопустимо следва да бъде обезсилено и потвърдено в останалата обжалвана част, в която е осъден да заплати сумата от 1876,92 лв., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

По разноските.

С оглед изхода на спора за производството пред районния съд на ищеца се дължат разноски в размер на 323,68 лв., поради което първоинстанционният акт подлежи на отмяна в частта, в която А. К. е осъден да заплати на „***“ ЕООД разноски над сумата от 323,68 лв. На ответника- въззивник се дължат разноски в размер на 1111,47 лв. в производството пред първата инстанция, с решението са присъдени 236,83 лв., поради което следва да се присъдят още 874,64 лв. В производството пред настоящата инстанция разноски се претендират от въззивника – 173,16 лв. заплатена държавна такса. С оглед изхода на спора следва да се присъдят разноски в размер на 37,54 лв.

Водим от горното, Окръжен съд - Благоевград

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА като недопустимо Решение № 89/03.04.2023 г., постановено по гр.д. № 189/2022 г. по описа на РС- Г.Д., в частта досежно присъдените суми над 1876,92 лева до размера от 8657,62 лева, представляващи платени без основание дневни пари за командировка, ведно със законната лихва от датата на завеждане на иска – 22.02.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОТМЕНЯ Решение № 89/03.04.2023 г., постановено по гр.д. № 189/2022 г. по описа на РС- Г.Д., в частта, в която А. В. К. е осъден да заплати на „***“ ЕООД разноски в производството пред районния съд над размера от 323,68 лева до

присъдения с решението размер от 1493,79 лева.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 89 /03.04.2023 г., постановено по гр.д. № 189/2022 г. по описа на РС- Г.Д., в частта, в която А. В. К. е осъден да заплати на „***“ ЕООД сумата от 1876,92 лева, представляващи платени без основание дневни пари за командировка, ведно със законната лихва от датата на завеждане на иска – 22.02.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА „***“ ЕООД, ЕИК 205541271, със седалище и адрес на управление: гр. Благоевград, ул. „**“ № 1, вх. В, ет. 4, ап. 10, представлявано от К.В. – управител, съдебен адрес: гр. Благоевград, ул. „**“ № 18, ет. 1 да заплати на А. В. К., ЕГН *****, с адрес: с. М., общ. Г.Д., ул. „*“ № 2 сумата от 874,64 лева, представляваща сторени разноси в производство пред първата инстанция и сумата от 37,54 лева, представляваща сторени разноси пред въззивната инстанция, съобразно отхвърлената част от иска.

Решението може да бъде обжалвано в едномесечен срок, считано от връчването, пред Върховния касационен съд, с касационна жалба, подадена чрез Окръжен съд-Благоевград.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____